

que praefecti illorum officiorum quoad suos ministros, vel operarios respective. In quo nihil aliud dicere possumus, nisi jure communi et ordinario non esse necessariam hanc potestatem in his inferioribus vicariis. Nam pro uno loco satis est quod sit in uno capite; imo, per se loquendo, videtur melius, ne contingat multiplicari praecipua sine necessitate. Quocirca, ex vi muneris seu officii non videtur esse jure ordinario et communi in his omnibus officialibus talis potestas; an vero in aliquibus jure speciali illam habeant, ipsi judicabunt, et nos de Societate infra ostendemus, quamvis hujusmodi officiales possint simpliciter ordinare aut praecipere absque propria obligatione in conscientia, non tamen directe imponere hanc obligationem in virtute voti. Et ideo votum obedientiae proprie non respicit hujusmodi personas, quanquam postea virtus obedientiae inclinet ad obtemperandum illis juxta superius dicta.

20. *Dubium secundum: an Abbatissae habeant potestatem praecipendi in virtute voti obedientiae. — Ratio dubitandi. — Resolutio est affirmativa.* — Aliud speciale dubium hic restat de Abbatissis, seu Priorissis feminarum; an votum obedientiae obliget ad illis obediendum, et consequenter an illae habeant potestatem praecipendi in virtute talis voti. Et ratio dubitandi esse potest, quia illae non sunt Praelatae, nec possunt spiritualiter ligare, ut in materia de censuris diximus¹, cum communi sententia Theologorum, in 4, dist. 20. Sed haec ratio concludit eas non posse praecipere per potestatem jurisdictionis spiritualis; nam illius revera non sunt capaces. Nihilominus tamen in eis esse potest dominium, et consequenter etiam potestas dominativa orta ex traditione et voto, etiamsi ad spirituales finem ordinetur; nihil enim repugnat fieri votum obediendi feminae, in his quae juxta regulam praecipere possunt in ordine ad perfectionem; nam tale votum est de meliori bono, et nihil includit juri naturali divino aut ecclesiastico repugnans; imo in tali statu videtur moraliter necessarium ad convenientem gubernationem et ordinem monasterii. Quare censeo votum obedientiae in hujusmodi religiosis feminis referri ad suas Abbatissas, quae, licet non sint praelatae quoad potestatem jurisdictionis, sunt superiores tanquam matres spirituales. Unde, sicut mater naturalis potest praecipere filiabus in his quae pertinent ad suum veluti

Tom. 5, in 3 p., disp. 2, sect. 2, n. 5.

dominium naturale, ita haec mater spiritualis potest praecipere in his quae ad suam administrationem pertinent; haec autem potestas ex voto oritur, nec repugnat separari a potestate jurisdictionis, ut in superioribus tractatum est, et tractatu sequenti iterum dicemus. Est autem hujusmodi potestas in feminis semper magis limitata quam in viris, et potestati eorum subordinata, ut constat ex usu Ecclesiae, quia revera ita expedit ad convenientem illius usum. Et ideo ad definiendum quanta sit haec potestas in singulis Abbatissis, etc., specialia statuta, et propriae consuetudines uniuscujusque religionis aut monasterii consulendae sunt.

CAPUT XII.

UTRUM IN VOTUM SOLEMNE OBEDIENTIAE CADERE POSSIT DISPENSATIO.

1. *Assertio prima.* — Ultimo breviter expeditur potest ex dictis quaestio de dispensatione hujus voti. Nam eadem proportionem tractanda et definienda est, qua in caeteris factum est. Potest enim hoc votum dispensari, vel simul cum professione ipsa, et toto statu religioso, vel per se tantum, manente statu religioso. Priori modo, non dubitamus quin fieri possit, cum ostensum sit professionem esse dispensabilem; imo, eo ipso quod per dispensationem fit aliquis ex religioso non religiosus, manet dispensatus liber etiam ab hoc voto, quia ablato principali tollitur accessorium, et quia non religiosus non est per se subjectus regulari disciplinae; ergo nec voto obedientiae secundum illam. Quae ratio non solum probat, ablato per dispensationem statu religioso, auferri hoc votum, sed etiam non posse aliter fieri, quia ablato regulari statu auferitur materia hujus voti, quae non est obedientia quaecumque, sed regularis. Non est autem negandum quin possit Pontifex non simpliciter dispensare in statu religioso, sed miscendo commutationem, ex vi cujus maneat, in eo qui dispensatur, obligatio obediendi alicui per modum obligationis voti simplicis juxta formam a dispensante praescriptam, et a dispensato acceptatam.

2. *Assertio secunda.* — Deinde dicendum est, non facta dispensatione circa ipsum statum religiosum, non posse integre dispensari per se ac directe in voto obedientiae; quia votum hoc est de essentia talis status; ergo non potest durante statu tale votum auferri. Posset

quidem Pontifex dispensare cum religioso, ut liber ab omni obligatione obedientiae vitam solitariam vel privatam agat, reliqua, quae sunt de substantia religiosi status, observando; non tamen propterea cum ipso dispensaret in obedientiae voto, sed ad summum in usu seu exercitio ejus, semperque maneret talis religiosus sub jugo obedientiae specialis, et ex voto obligatus saltem respectu ipsius Pontificis. Et hoc modo dixit D. Thomas 2, 2, q. 186, art. 8, ad 3, Papam non posse dispensare cum religioso, ut nulli Praelato teneatur obedire in his quae ad perfectionem vitae pertinent, quia, licet possit eum eximere ab obedientia inferiorum Praelatorum, non tamen a sua. Et eodem modo, q. 185, art. 8, ad 3, dicit cum Episcopis non dispensari in voto obedientiae, sed mutari subjectionem ad hunc vel illum Praelatum, vel si fiat supremus Episcopus, carere superiore, quod est per accidens ad votum obedientiae, ut ipsemet D. Thomas dixit, 2, 2, q. 88, art. 9, ad 4.

3. *Objectio. — Responsio.* — Dices, esto non possit Pontifex tollere omnino votum obedientiae, et relinquere integrum seu simpliciter religiosum statum, propter repugnantiam quae

in illo sensu composito involvitur, nihilominus posse auferre ipsum votum, relinquendo illum statum ex parte, seu secundum quid. Respondeo ex parte objecti in hoc non involvi repugnantiam, et ita si inveniri posset causa sufficiens ad talem modum dispensationis, potestatem in Pontifice non defuturam, sicut supra in similibus diximus; nihilominus tamen ex defectu causae nunquam esse talem dispensationem possibilem. Quae enim causa legitima excogitari potest, ut persona, manens religiosa quoad caetera omnia, non maneat etiam obedientiae religiosae obnoxia saltem respectu ipsiusmet summi Pontificis? Probat autem praedicta ratio, admittere hoc votum per sese, et durante statu religioso, partialem aliquam dispensationem, scilicet quoad observationem alicujus regulae vel praeccepti, vel quoad aliquam partem materiae, quia ad hujusmodi dispensationem potest facile causa legitima inveniri. Verum est semper ibi intercedere aliquam subtractionem materiae, vel exemptionem ab hoc vel illo Praelato, et ideo loquendo de directa et praecisa dispensatione in ipso voto, minus proprie in hoc quam in votum castitatis cadere posse.